

Epävirallinen kilpailukykyministerikokous 31.3.2026 (tutkimus)

Kyproksen puheenjohtajuuskauden epävirallinen kilpailukykyministereiden kokous toteutetaan etäkouksena 31.3.2026. Suomea tutkimuspäivän osuudessa edustaa valtiosihteeri Kristiina Kokko. Epävirallisissa ministerikokouksissa ei tehdä päätöksiä.

Epävirallisessa kilpailukykyministereiden kokouksessa käydään politiikkakeskustelu aiheesta ”Tutkimuksen huippuosaamisesta globaaliin mittakaavaan: Euroopan innovaatiopotentialin täysimääräinen hyödyntäminen”.

Strategista kilpailukykyä tulisi kehittää kasvattamalla edelleen panostuksia tutkimukseen ja innovointiin, suuntaamalla niitä strategisiksi tunnistettuihin aihealueisiin ja panostamalla erityisesti tutkimustulosten sekä innovaatioiden markkinoille tuomiseen ja hyödyntämiseen, teknologioiden pilotointiin ja kaupallistamiseen

Suomi pitää keskeisenä, että jatkossa Horisontti Eurooppa -ohjelmaan osallistuminen olisi houkuttelevampaa etenkin pienille ja keskisuurille yrityksille. EU:n tutkimus- ja innovaatorahoituksen tulisi vivuttaa yksityisiä investointeja, jotta voidaan saavuttaa EU:n kolmen prosentin T&K-investointitavoite.

Suomi katsoo, että sääntelyn innovaatiomyönteisyys on kilpailukykytekijä, jolla voidaan luoda kannusteita ja edellytyksiä innovaatiotoiminnalle sekä edistää uusien ratkaisujen markkinoille pääsyä. Innovaatiot tulisi huomioida nykyistä paremmin säädösvalmistelun eri vaiheissa. Suomi tuo esiin tarpeen erityisesti uusien teknologioiden sääntelyn tarkkaan harkintaan ja eritoten mahdollisten sääntelyesteiden välttämiseksi innovaatioherkillä aloilla.

Suomi pitää tärkeänä kasvu- ja scaleup -yritysten rahoitusmahdollisuuksien parantamista Euroopassa laajentamalla oman pääoman ehtoisen rahoituksen saatavuutta. Erityisesti tulisi priorisoida korkean teknologian kasvuyritysten ja teollisten startuppien pitkäjänteistä rahoittamista toiminnan skaalaamisen mahdollistamiseksi. Startup- ja scaleup -yritykset tarvitsevat laajan, saumattoman ja kustannustehokkaan pääsyn EU:n tutkimus-, testaus- ja pilotointi-infrastruktuureihin. Muun muassa suurteholaskenta- tekoäly ja kvantti -ympäristöjen hyödyntäminen voi vauhdittaa korkean teknologian ja korkean lisäarvon ratkaisujen kehittämistä ja kaupallistamista.

Asialista:

- Kokouksen avaus ja pääpuheenvuoro
- Poliittikakeskustelu: "Tutkimuksen huippuosaamisesta globaaliin mittakaavaan: Euroopan innovaatiopotentialin täysimääräinen hyödyntäminen"
- Muut asiat
- Loppupuheenvuorot
- Kokous päättyy

Työ- ja elinkeinoministeriö

Perusmuistio

EU/103/2026-TEM-8

Astala Riikka

23.3.2026

Epävirallinen kilpailukykyministerikokous (tutkimus ja innovaatio) 31.3.2026

Kokous

Epävirallinen kilpailukykyneuvosto (T&I) 31.3.2026, videokokous

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Epävirallisessa kilpailukykyministereiden kokouksessa 31.3.2026 käydään politiikkakeskustelu aiheesta ”tutkimuksen huippuosaamisesta globaaliin mittakaavaan: Euroopan innovaatiopotentialin täysimääräinen hyödyntäminen”. Epävirallisissa neuvostoissa ei tehdä päätöksiä.

Suomen kanta

Suomen alla olevat kannat perustuvat e-kirjeisiin E2/2026 vp Strategisen kilpailukyvyn vahvistaminen; Valtioneuvoston ennakkoavainpainopisteet, e57/2025 vp Komission tiedonanto: EU:n startup- ja scaleup -strategia ja u-kirjeeseen U 73/2025 vp Horisontti Eurooppa 2028–34 -ehdotuksista.

Strategisen kilpailukyvyn näkökulmasta tulisi panostaa ennustettavaan yritysten toimintaympäristöön ja sisämarkkinoiden syventämiseen. Strategista kilpailukykyä tulisi kehittää poistamalla jäljellä olevat sisämarkkinaesteet ja kasvattamalla edelleen panostuksia tutkimukseen ja innovointiin, suuntaamalla niitä strategisiksi tunnistettuihin aihealueisiin ja panostamalla erityisesti tutkimustulosten sekä innovaatioiden markkinoille tuomiseen ja hyödyntämiseen, teknologioiden pilotointiin ja kaupallistamiseen. E2/2026 vp

Valtioneuvosto korostaa yksityisten T&K-investointien merkitystä ja pitää keskeisenä, että jatkossa Horisontti Eurooppa -ohjelmaan osallistuminen olisi houkuttelevampaa etenkin pienille ja keskisuurille yrityksille. EU:n tutkimus- ja innovaatorahoituksen tulisi

vivuttaa yksityisiä investointeja, jotta voidaan saavuttaa EU:n kolmen prosentin T&K-investointitavoite. U 73/2025 vp

Suomi katsoo, että sääntelyn innovaatiomyönteisyys on kilpailukykytekijä, jolla voidaan luoda kannusteita ja edellytyksiä innovaatiotoiminnalle sekä edistää uusien ratkaisujen markkinoille pääsyä. Innovaatiot tulisi huomioida nykyistä paremmin säädösvalmistelun eri vaiheissa. Suomi tuo esiin tarpeen erityisesti uusien teknologioiden sääntelyn tarkkaan harkintaan ja eritoten mahdollisten sääntelyesteiden välttämiseksi innovaatioherkillä aloilla. E 57/2025 vp

Suomi pitää tärkeänä kasvu- ja scaleup -yritysten rahoitusmahdollisuuksien parantamista Euroopassa laajentamalla oman pääoman ehtoisen rahoituksen saatavuutta. Erityisesti tulisi priorisoida korkean teknologian kasvuyritysten ja teollisten startuppien pitkäjänteistä rahoittamista toiminnan skaalaamisen mahdollistamiseksi. E 57/2025 vp

EU:n investointi- ja liiketoimintaympäristön tulee olla kasvuun ja innovointiin kannustava ja ennakoiva. Innovaatioiden kaupallistamisessa ja skaalaamisessa keskeisiä ovat yksityisen ja julkisen sektorin TKI-kumppanuudet sekä toimiva aineettomien oikeuksien suoja (IPR). Lisäksi on tärkeää, että eurooppalaiset yritykset ja TKI-toimijat ovat jatkosakin mahdollisimman tehokkaasti verkottuneita globaaleihin innovaatio- ja kasvukeskuksiin. Suomi tukee strategian tavoitetta luoda parempia kannustimia tutkijoille oman työnsä kaupallistamiseksi. On tärkeää, että esimerkiksi "Lab-to-Unicorn" -aloite kattaa yliopistojen lisäksi myös tutkimuslaitokset. E 57/2025 vp

Startup- ja scaleup -yritykset tarvitsevat laajan, saumattoman ja kustannustehokkaan pääsyn EU:n tutkimus-, testaus- ja pilotointi-infrastruktuureihin. Muun muassa suurteho-laskenta- tekoäly ja kvantti -ympäristöjen hyödyntäminen voi vauhdittaa korkean teknologian ja korkean lisäarvon ratkaisujen kehittämistä ja kaupallistamista. E 57/2025 vp

Valtioneuvosto suhtautuu myönteisesti komission esitykseen merkittäville eurooppalaisille tutkimus- ja teknologiainfrastruktuureille myönnettävästä avustuksesta rakentamiskustannuksiin. Avustuksen myöntämiseen olisi luotava avoimet ja selkeät menettelytavat, jotka perustuvat laatuun keskeisenä valintakriteerinä. U73/2025 vp

Valtioneuvosto korostaa tarvetta parantaa EU:n kykyä hyödyntää ja kaupallistaa tutkimustuloksia. Valtioneuvosto pitää tärkeänä tätä edistäviä ohjelman instrumentteja (kuten Euroopan innovaationeuvosto EIC). U 73/2025 vp

Pääasiallinen sisältö

Puheenjohtaja toteaa taustapaperissaan, että EU:n perinteinen asema talousmahtina rakentuu tutkimuksen ja innovaation vahvuuksien sekä yhtenäismarkkinoiden varaan. Samalla rajat ylittävää innovaatioiden skaalautumista jarruttavat yhä rakenteelliset esteet, kuten markkinoiden pirstoutuminen, tutkimustulosten heikko kaupallistaminen ja vaikea riskinottokulttuuri. Näiden pullonkaulojen purkaminen on välttämätöntä, jotta EU:n innovatiiviset yritykset voivat kasvaa ja EU:n kilpailukyky vahvistua.

Puheenjohtaja korostaa, että EU:n startup- ja scaleup-strategia (COM(2025) 270 final) on yksi keskeinen vastaus Draghin raportissa kuvattuun innovaatio- ja kilpailukykyvajeseen: tavoitteena on tehdä Euroopasta paras paikka teknologiaalähtöisten yritysten perustamiseen ja skaalaamiseen. Strategia kokoa lainsäädännöllisiä, politiikka- ja rahoitustoimia sekä EU- että jäsenmaatasolla. Sen toimeenpanemiseksi ovat keskeisiä mm:

1. nk. 28. oikeusjärjestys
2. Scaleup Europe -rahasto

3. Euroopan innovaatioasetus (European Innovation Act, EIA)
4. Choose Europe for Science -kokonaisuus, minkä lisäksi komissio on antanut suosituksen innovaatio-osaajien houkuttelemiseksi sekä hyväksynyt EU:n viisumipolitiikan strategian nykyaikaistamaan ja sujuvoittamaan viisumiprosesseja

Puheenjohtaja muistuttaa osaajien saatavuuden keskeisyydestä sekä tutkimus- ja teknologiainfrastruktuurien avainasemasta tutkimuksen edistämiseksi ja innovaatioiden skaalaamisessa. Monin paikoin ne ovat yritysosallistumista katsottaessa vajaakäytöllä. Jäsenvaltioiden rooli on ratkaiseva näiden eri lainsäädäntö- ja muiden aloitteiden edistämiseksi. Puheenjohtaja pyytikin ministereiltä näkemyksiä seuraaviin kysymyksiin:

- Mitkä ovat tärkeimmät jäljellä olevat esteet innovatiivisten yritysten rajat ylittävälle skaalaamiselle, ja mitkä toimet tulisi asettaa etusijalle niiden poistamiseksi?
- Miten putkea tutkimuksesta innovaatioon voidaan vahvistaa ja mitä lisätoimia tarvitaan, jotta tutkimustulokset siirtyvät paremmin markkinoille? Onko teillä kansallisia/alueellisia hyviä käytäntöjä tai onnistuneita esimerkkejä?
- Miten unioni ja jäsenvaltiot voivat yhdessä houkutella tutkijoita, innovaattoreita ja sijoittajia valitsemaan Euroopan sijoittumispaikakseen kehittää läpimurtoinnovaatioita?

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Tutkimus- ja innovaatiojaosto (EU-20), jaetaan EU20-jaostolle tiedoksi 24.3.2026
EU-ministerivaliokunta 27.3.2026

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta, kirjallinen menettely

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Ei lainsäädännöllisiä vaikutuksia

Taloudelliset vaikutukset

Ei taloudellisia vaikutuksia

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Puheenjohtajan taustapaperi

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Riikka Astala, TEM, riikka.astala@gov.fi, puh. 0295047057
Saara Vihko, OKM, saara.vihko@gov.fi, puh. 0295 330 005

VAHVA-tunnus

EU/103/2026

Liitteet -

Viite -